

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

ВІСНИК

**НАУКОВОГО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-
ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 1 (33)

Вінниця – 2020

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
ВИПУСК № 1 (33)

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року
Журнал

(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік
Мова видання: українська, російська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року

Номер затверджено на засіданні науково-методичної ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 3 від 25 лютого 2020 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Заболотний В.Ф., д.філ.н. Войцехівська Н.К., д.філ.н., проф. Слободинська Т.С., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В., к.мист-ства Іскра С.І., к.пед.н. Головська І.В., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Луцинкевич Л.А., Царик А.П.

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу/[ред.кол.: Войцехівський К.Ф. (гол.ред) та інші]. – Вінниця: Вінницька міська друкарня, 2020. – Випуск 1(33). – 155с.

З М І С Т

ВІДПОВІДАЛЬНЕ ЛІДЕРСТВО – ШЛЯХ ДО УСПІХУ

ПЕДАГОГІЧНІ ТА ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ

РОМАНЕНКО В.В <i>Англійський фольклор як засіб формування соціокультурної компетентності школярів та студентів на різних етапах вивчення іноземної мови.</i>	13
ШЕРШУН Г.В <i>Безпека життєдіяльності як важлива складова професійної підготовки майбутнього фахівця.....</i>	17
ГРУЩЕНКО М.М., ЛЕЛЯК Л. М., MARTINIYUK B.M., ДМИТРИШИН Д.О <i>Формування фізичної культури особистості – основна педагогічна функція фізичної культури</i>	21
БУГА О.І <i>Діджиталізація педагогічної освіти освітнього процесу в закладах вищої освіти.....</i>	26
АВТУХОВ С.Л. <i>Фахова музична підготовка</i>	30
ЗАВАЛЬНЮК Я.М <i>Lexikologie, ihre aufteilung</i>	33
ГОРБАТА Л.Ф., ГУЛЯС Н.М <i>Позакласне життя та діяльність наукового обласного ліцею-інтернату.....</i>	39
КОРОЛЬ Т.І. <i>Формування навичок мислення вищого рівня на уроках англійської мови.....</i>	42
КРОПИВНИЦЬКА Г.М., ЛАГОЛА І.М. <i>Використання технологій інтерактивного навчання на уроках літературного читання під час вивчення творів різних жанрів (на прикладі творчості Т.Шевченка).....</i>	49
СЛОБОДЯНЮК В.Ю. <i>Особливості роботи з інтерактивними посібниками на заняттях з німецької мови</i>	54
ГОРБАТА Л.Ф. <i>Складові компоненти здорового способу життя старшокласників</i>	58
ЦАРИК А.П., ДМИТРИШИН Д.О. <i>Орієнтація оздоровчих видів гімнастики в систему фізичного виховання школярів</i>	61
ЯКОВЛІВА О. П <i>Формування когнітивної діяльності учнів початкової школи у процесі ігрової терапії.....</i>	66

ІНТЕГРАЦІЯ НАУКИ ТА ПРАКТИКИ ЯК МЕХАНІЗМ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ

КЛИМЕНКО О.Ф <i>Теоретико-методологічне обґрунтування поняття сталого розвитку</i>	70
САВЧЕНКО О.С <i>Особливості копінг-поведінки творчої особистості</i>	73

ДУБЕНСЬКА Т., ЛАГОЛА І.М. Використання технологій критичного мислення на уроках літературного читання як засобу формування мовної особистості молодшого школяра.....	75
ЯРМОЛЕНКО М.П. Експериментальне дослідження креативності підлітків	80
КОВАЦЕНКО Г.В Розвиток образного мислення студентів на заняттях з фортепіано	85
ПЛОТИЦЬКА Ю.П Ефективна комунікація як засіб виробництва знання	89
ФЕДОРЧУК С.Ф Проблеми духовного розвитку особистості у контексті сучасних культурних умов	92
ОСАДЧУК А.С Вчинення правопорушень студентами	94

ЛАБОРАТОРІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГА

СВИНАРЧУК В.М Сценарій військово-спортивного свята «Козацькі ігри патріотів»	97
ДИМІНСЬКА В.К., ПЕКУРАРУ Л.Г Музика об'єднує світ	104
МАРЦЕНЮК В.М Виховна година «Я – дитина і маю права».....	109
ДИМІНСЬКА В.К ПЕКУРАРУ Л.Г. Про що може розповісти сонатна форма	116
МАЗУР Т.А., БЕРЕЖАНСЬКА О.Ю. «О слово рідне, хто без тебе я?»	120
КАСІЯНЕНКО О.М Оформлення реквізитів: вимоги та правила План–конспект заняття.....	131
КИСЕЛЕВ Д.Л Из эпистолярного обзора возрождения: Данте и Шекспир..	139
КУШКО І.С. Розробка уроку: Державотворчий процес періоду директорії....	142
ПРИСЯЖНЮК Д.С Спорт у Вінниці на початку ХХ століття.....	149
КЛАПКО С.В. Тематичні обрії Шевченкової поезії	152

ВИМОГИ до підготовки науково-методичних статей Збірника «Вісник науково-методичних досліджень «Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу»	156
--	-----

6. Типові навчальні програми нормативних дисциплін «Безпека життєдіяльності», «Основи охорони праці», «Охорона праці в галузі», «Цивільний захист». Київ, 2011. 72 с.

УДК 796.011.1

ГРУЩЕНКО М.М., ЛЕЛЯК Л. М., спеціалісти вищої категорії, викладачі-методисти, **МАРТИНЮК В.М.,** спеціаліст вищої категорії, **ДМИТРИШИН Д.О.** викладачі фізичної культури та спортивних дисциплін КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

ФОРМУВАННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ – ОСНОВНА ПЕДАГОГІЧНА ФУНКЦІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Summary: *This article deals with problems of influence on the personal development with the help of PT.*

Keywords: *Physical education, personality, physical training, physical development, physical activity.*

Постановка проблеми: останніми роками в Україні спостерігаються поступова зміна економічних, політичних та соціокультурних умов, що супроводжується зміною орієнтирів у сфері освіти в напрямку гуманізації освітнього процесу, пріоритетності в ньому загальнолюдських цінностей, створенню умов для гармонійного розвитку особистості.

Процес формування фізичної культури особистості обумовлений особливостями соціальної ситуації, яка склалася останніми роками у сфері виховання, зміною загальної парадигми освіти, переходом від традиційного до особистісно орієнтованого типу освіти, протиріччям між суспільною потребою у здоровій фізично підготовленій особистості і неможливістю її задоволення традиційними засобами цивільного фізичного виховання.

Проблема вивчення особливостей формування фізичної культури

особистості нерозривно пов'язана з дослідженням основних функцій фізичної культури як цілісної педагогічної системи. В останні роки все частіше фізичну культуру розглядають не тільки як самостійний соціальний феномен, а і як стійкі якості особистості. Якісно нова стадія в осмисленні сутності фізичної культури пов'язується з її впливом на духовну сферу людини через засвоєння нею цінностей фізичної культури.

Аналіз останніх публікацій і досліджень: на думку багатьох авторів, основними показниками фізичної культури окремої людини є: а) турбота людини про підтримку в нормі свого фізичного стану (здоров'я, фізичні якості, рухові здібності та статура); б) різноманіття засобів, які використовуються для досягнення цієї мети; в) ідеали, що реалізуються на практиці, норми, зразки поведінки пов'язані з турботою про тіло і фізичний

стан; г) рівень знань про свій організм, про його фізичний стан; ступінь орієнтації людини на турботу про свій фізичний стан; д) готовність допомогти іншим людям в їх оздоровленні, фізичному удосконаленні.

Таку ж в цілому позицію займає і Ю. Ніколаєв [49]. Він, вивчаючи особливості функціонування фізичної культури, констатує, що головною метою системи фізичної культури являється людина, особистість в її цілісності. Цю проблему можливо вирішити тільки на основі ідеї єдності й взаємообумовленості категорій соціального й біологічного. На думку Ю. Ніколаєва, фізична культура особистості – це один із видів загальної культури людини, з перевагою її духовної сторони, але реалізована специфічно через свідомо окультурену рухову діяльність. А. Матвеев [45] аналізуючи означену проблему, відмічав, що розвиток фізичної культури як соціального феномену нерозривно пов'язаний з формуванням фізичної культури особистості. Він акцентує увагу на тому, що існуюча криза сучасної системи фізичного виховання обумовила практичне відчуження фізичної культури від самої людини, що сформувало в суспільстві пасивне ставлення до фізичної культури як до культурного явища. На недооцінку в суспільстві виховної ролі фізичної культури звертає увагу і Т. Скоблікова, зауважуючи при цьому, що діяльність фахівців з фізичного виховання у сфері розвитку особистості непродуктивна.

Отже, на думку провідних науковців, однією з базових педагогічних функцій фізичної культури є формування

ВІСНИК. 2020

особистості з ознаками характерними для даного виду культури, тобто фізичної культури особистості. Столяров В. І., Биховська Л. І., Лубишева Л. І. пропонують розглядати фізичну культуру особистості як її самореалізацію в розвитку духовних і фізичних здібностей за рахунок використання різноманітних видів фізкультурної діяльності. Ними вводяться основні показники й компоненти фізичної культури особистості: ставлення особистості до свого тіла як цінності; характер такого ставлення; різноманітність використання для цієї мети засобів; які цінності особистість пов'язує з тілом, що реалізуються на практиці ідеали норми, пов'язані з турботою про фізичний стан; ступінь орієнтації на цю турботу. Ю. Ніколаєв під фізичною культурою особистості розуміє результат творчої, внутрішньої, духовної її діяльності по перетворенню зовнішніх образів і цінностей у неповторний внутрішній світ людини. Він акцентує увагу на пріоритетності розвитку її духовної сторони на базі триєдності її компонентів: аксіологічного (ціннісно-орієнтаційної сфери), освітнього (пов'язаного з рівнем її знань, умінь і навичок), потребнісного (відображаючого ієрархію мотиваційно-потребнісної сфери). При цьому Ю. Ніколаєв посилається на дослідження В. Бальсевича і Л. Лубишевої, які під вихованням фізичної культури особистості розуміють активний вплив не тільки на фізичні здібності людини, але насамперед на його почуття і свідомість, психіку й інтелект, що забезпечує формування стійких соціально-психологічних проявів: позитивної мотивації, ціннісних орієнтацій, інтересів

і потреб у сфері фізичної активності й здорового стилі життя. М. Віленський, Г. Соловійов розглядають фізичну культуру особистості, як соціально-детерміновану область загальної культури людини, яка являє собою якісний, системний, динамічний стан, що характеризує рівень фізичної досконалості, мотиваційно-ціннісних орієнтацій і соціально-духовних цінностей, набутих в результаті виховання й інтегрованих в фізкультурно-спортивній діяльності, культури способу життя, духовності й психофізичному здоров'ї. При цьому автори виділяють чотири аспекти в структурі фізичної культури особистості. Перший – це поділ понять «індивід» і «особистість». Другий – діяльність, що представляє собою динамічну систему взаємодії суб'єкта з навколишнім світом. Третій – мотиваційна складова особистості. Четвертий – сукупна характеристика структури особистості. А. Максименко відмічає, що термін «фізична культура особистості» можна виразити, як реальну фізкультурно-спортивну діяльність конкретної людини, мотивом якої є задоволення індивідуальних інтересів і потреб у фізичному самовдосконаленні. Основними ознаками фізичної культури, на його думку, можна вважати а) систематичні заняття фізичними вправами; для рішення завдань фізичного самовдосконалення; б) спеціальні, фізкультурні заняття; що дозволяють із користю застосувати їх на практиці; в) володіння певними руховими вміннями й навичками; для рішення особисто значимих завдань; г) володіння достатніми організаційно-методичними вміннями побудови самостійних фізкультурно-спортивних занять.

Мета статті: особистісна фізична культура – є частиною культури особистості, основу специфічного змісту якої складає раціональне використання школярами (студентами) одного чи декількох видів фізкультурної діяльності в якості фактору оптимізації свого фізичного і духовного стану. Основним шляхом виховання особистісної фізичної культури у школярів та студентів, на їх думку, є їх виховання в процесі різних видів фізкультурної діяльності, направленої на їхнє фізичне удосконалення. Фізична культура особистості характеризує якісне, системне і динамічне новоутворення, яке визначає її освіченість, фізичну підготовленість і досконалість, що проявляється в процесі фізкультурно-спортивної діяльності та в здоровому стилі життя. В.Кузнецовим. Фізична культура особистості визначається, як якісна характеристика людини, яка проявляється в єдності її фізичного, психічного і морального здоров'я, у знаннях і вміннях організувати індивідуальні й колективні форми занять фізичними вправами, активно вести здоровий спосіб життя, що сприяє оптимізації працездатності й творчому довголіттю.

Виклад основного матеріалу: фізична культура особистості є основою соціально-культурного буття індивіда, невід'ємним складником його загальнолюдської й професійної компетентності. На сьогодні фізична культура особистості є комплексною науковою проблемою, вона повинна бути предметом вивчення усіх складових цілісної науки про фізичну культуру, а уявлення про фізичну культуру

особистості, сформовані на принципах діалектики, послугують фундаментом побудови технології фізичного виховання і спорту. Аналізуючи методологію розвитку уявлень про фізичну культуру особистості, звертаємо увагу, по-перше, на те, що діалектичним принцип «загального зв'язку» у процесі пізнання феномену «фізичної культури особистості» базується на всесторонньому підході до вивчення усіх взаємозв'язків людини з предметами, процесами і явищами навколишнього світу. По-друге, використання діалектичного «принципу розвитку» дозволить коректно побудувати педагогічну систему поетапного формування фізичної культури особистості. По-третє, використання діалектичного «принципу цілісності» проявляється в наявності зв'язку між компонентами фізичної культури особистості та визначає діалектику біологічного і соціального в розвитку людини.

Поняття «особиста фізична культура», або «фізична культура особистості» є не зовсім точними. Точніше було б назвати – «персоніфіковано-результативна сторона фізичної культури», або «фізична культурність». Її не слід ототожнювати з розвитком індивіда, який здійснюється не тільки під впливом фізичної культури, а й під впливом багатьох інших факторів (генетичних і соціальних). Фізична культура є одним із засобів гармонійного (духовного і фізичного) розвитку особистості. Очевидно, що формування фізичної культури особистості – це складний та довготривалий процес, в якому ключовим елементом є особистість, формування якої необхідно розглядати, в

ВІСНИК. 2020

першу чергу, з позиції психолого-педагогічних підходів, на основі загальних закономірностей її розвитку, з урахуванням психічних (пізнавальних, емоційно-вольових) та біологічних (типологічних характеристик нервової системи, вікових змін в організмі) її особливостей.

Узагальнюючи наведені вище визначення фізичної культури особистості, необхідно відмітити, що у цьому понятті об'єднано два ключових положення. По-перше, стверджується, що фізична культура особистості – це елемент (одна із характеристик) загальної культури людини із специфічними ознаками, притаманними фізичній культурі. Це означає, що процес формування фізичної культури особистості необхідно розглядати на основі культурологічного підходу. Виходячи з цього положення, необхідно зазначити, що фізична культура є частиною загальнолюдської культури, однією із сфер соціальної діяльності людей, пов'язаної з використанням фізичних вправ. Наведене визначення підтверджує, що фізична культура виконує в суспільстві функції притаманні культурі як такій. Як свідчать результати культурологічних досліджень, основною функцією культури є людина творча, яка проявляється у формуванні людської особистості з ознаками, характерними для кожного суспільства. Усі інші функції культури (пізнавальна, регулятивна, трансляційна, ціннісна, комунікативна, компенсаторна, виховна та інші) безпосередньо або опосередковано пов'язані з нею, або ґрунтуються на ній. Оскільки суть особистості проявляється в конкретній предметній діяльності, яка

зумовлена необхідністю задоволення людиною цілого спектру особистих потреб, то це означає що потреби людини стають відображенням її суспільної свідомості та ціннісних орієнтацій, які сформувалися у неї під впливом культурного середовища, у якому відбувалося становлення особистості. Усе вищевикладене має відношення і до фізичної культури, оскільки вона є частиною загальнолюдської культури.

Висновки та перспективи подальших досліджень: виходячи з викладеного, можна зробити висновок про те, що наслідком функціонування у суспільстві фізичної культури є формування людської особистості з ознаками, характерними для даного виду культури, тобто фізично культурної особистості.

Друге узагальнююче положення, яке витікає із аналізу визначень фізичної культури особистості, полягає у тому, що основним проявом фізичної культури особистості є її діяльність спрямована на фізичне удосконалення. В цьому процесі фізкультурна діяльність являється методологічною основою (своєрідним ядром) і системоутворюючим фактором виховання особистої фізичної культури. Ось чому ядром фізичної культури

особистості можна вважати рухову активність, пов'язану з обов'язковим виконанням фізичних вправ.

Усе вище викладене дозволяє зробити наступне узагальнення: виховання фізичної культури особистості – це процес формування потреб, мотивів та інтересів до цінностей фізичної культури і до систематичних занять фізичною культурою, який здійснюється за рахунок використання людиною різноманітних видів фізкультурно-спортивної діяльності. Таким чином, потреби, мотиви й інтереси людини до цінностей фізичної культури і до систематичних занять фізичною культурою є психологічним механізмом перетворення суспільних цінностей фізичної культури в особисті цінності людини. Безумовно, ефективне формування у людини потреб у фізичній культурі пов'язане не тільки з фізкультурною діяльністю, яка відіграє провідну роль у цьому процесі, але й з виявленням та урахуванням співвідношення біологічних і соціальних потреб, які змінюються в процесі онтогенетичного розвитку людини, з розкриттям проблеми провідного виду діяльності (у тому числі і фізкультурної), у взаємозв'язку з віковими та тендерними особливостями розвитку особистості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Булгаков О. І. Активна та свідома участь учнів ЗОШ у процесі фізкультурно-оздоровчих заходів як основа формування у них фізичної культури особистості / О. І. Булгаков // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2009. – № 4. – С. 133-135.
2. Васьков Ю. В. Система фізичного виховання. 5-9 класи / Ю. В. Васьков. Харків: Ранок. – 2009. – С. 44-46.
3. Валюшко Л. Б. Управління формуванням особистості учнів на заняттях фізичною культурою / Л. Б. Валюшко // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2007. – № 1.

ПЕДАГОГІЧНІ ТА ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ

4. Матвеев А. П. Фізична культура особистості – проблема педагогіки. А. П. Матвеев // Фізична культура: виховання, освіта, тренування. – 1998. – № 2. – С. 10-12.
5. Максименко Н. В. Фізичне виховання школярів: Монографія. / Н. В. Максименко. Дніпропетровськ: Інновація. – 2007. – 252 с.
6. Слуцький В. І. Особистість і технологія в педагогічному процесі / В. І. Слуцький // Педагогіка. – 2009. – № 6. – С. 84-88.
7. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів / Б. М. Шиян. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан. – 2007. Ч. 2. – 248 с.

УДК378.147:004.38

БУГА О.І., кандидат педагогічних наук, керівник науково-аналітичного відділу КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

***Summary.** The estimation of the state of digitization (use of digital technologies) in Ukraine and in the world to improve its efficiency. The successful world experience is generalized, problems of digitization in education are highlighted. The theses define the degree of institutional support for stimulating the development of digitization in education.*

***Keywords:** digitization, digital technology, e-learning.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах з величезною швидкістю зростають потоки інформації, розвиваються технології її обробки та зберігання, реальне життя все більше переходить у «цифру». Не виходячи з дому, ми можемо відвідати кращі музеї та театри світу, прослухати найцікавіші лекції в університетах, доторкнутися до таємниць живої природи, поспілкуватися з друзями й колегами в будь-якій точці планети і навіть узяти участь у різних семінарах і конференціях.

Такі зміни неминує торкатися всіх аспектів суспільного життя, де, з одного боку, створюються нові можливості для розвитку, а з іншого, – породжуються численні ілюзії. Одним із громадських інститутів, які зазнали інформаційного впливу, стала система вищої освіти.

Цифрова трансформація – це неминучий процес, що відбувається в

усьому світі. Високотехнологічні досягнення впроваджуються в наше життя нон-стоп. З огляду на це, педагогові необхідно вчитися постійно й паралельно з основною діяльністю. Чинниками трансформації сучасної освітньої взаємодії є процеси глобалізації, діджиталізації й конвергенції. Значною мірою вони визначають життя сучасної особистості та суспільства ХХІ століття [1].

Аналіз останніх досягнень і публікацій. Розвиток технологій спричиняє розробку нових інструментів навчання й робить освітній процес більш ефективним. Однак бездумне застосування цих інструментів призводить до зворотного ефекту, коли реальне пізнання змінюється ілюзорним, а навчання перетворюється просто в розваги. Формується нова ідеологія, заснована на «Гейміфікації» та

№ 1 (33)